

Nr 146

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1962/63 till universitetssjukhusen m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 13, punkterna 58, 69, 72, 82, 193 och 195) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1962/63 beräkna följande anslag, nämligen å driftbudgeten till Karolinska sjukhuset: Utrustning ett reservationsanslag av 4 400 000 kr., till Bidrag till lasarettet i Lund ett förslagsanslag av 8 000 000 kr., till Bidrag till lasarettet i Umeå ett förslagsanslag av 4 500 000 kr. och till Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund ett förslagsanslag av 35 000 kr. samt å kapitalbudgeten till Utbyggande av karolinska sjukhuset ett investeringsanslag av 6 560 000 kr. och till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 77, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1962, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

1:o) **Utbyggande av karolinska sjukhuset.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till Utbyggande av karolinska sjukhuset under inrikesdepartementets kapitalbudget, statens allmänna fastighetsfond, för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 6 560 000 kr.

Departementschefen förordar, att för täckande av resterande medelsbehov för uppförandet av centrallaboratorier med blodgivarcentral för nästa budgetår anvisas 119 000 kr.

I enlighet med vad kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande föreslagit tillstyrkes en fortsatt medelsanvisning för uppförande av nervklinikerna om 2 325 000 kr. Med hänsyn till vad departementschefen uttalat i 1961 års statsverksproposition (kapitalbudgeten, inrikesdepartementet, punkt 4) rörande upptagande av förhandlingar med Stockholms stad och Stockholms läns landsting om ändring av gällande avtal angående samarbete för uppförande och drift av sagda kliniker anser han sig emellertid kunna räkna med att viss del av ifrågavarande belopp icke skall slutligt stanna på statsverket.

Totalkostnaden för den nu slutförda utökningen av militärapotekets lokaler har uppgått till 2 930 000 kr., vilket motsvarar ett överskridande av

den ursprungliga kostnadsramen — frånsett av den allmänna prisstegringen — förorsakad kostnadsfördyring — med 485 000 kr. Enligt vad kommittén uppgivit förutsatte kommittén ursprungligen, att ombyggnaden av apotekslokalerna skulle komma att underlättas av en viss driftsinskränkning under byggnadstiden. Enär en inskränkning av driften i den omfattning kommittén räknat med icke kunde komma till stånd, nödgades kommittén vidtaga en rad tidigare icke förutsebara åtgärder för byggnadsföretagets genomförande. Departementschefen har närmare informerat sig om omständigheterna kring denna kostnadsfördyring och funnit, att den skulle ha kunnat inbesparas blott till priset av en betydligt större driftkostnadsstegring under ombyggnadstiden. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett sig kunna godtaga de sålunda uppkomna merkostnaderna. För bestridande av resterande medelsbehov för ifrågavarande byggnadsföretag föreslås, att under anslaget uppkomna besparingar om tillhoppa i runt tal 160 000 kr. tages i anspråk, varutöver ett belopp av 440 000 kr. bör anvisas för nästa budgetår.

Innevarande budgetår har för påbörjande av en utbyggnad av sjukhusets värmeanläggning anvisats 500 000 kr. För fullföljande av ifrågavarande arbeten under budgetåret 1962/63 beräknas ett belopp av 1 925 000 kr.

Företagen utredning angående kraftförsörjningen vid sjukhuset har utvisat, att reservelkraften behöver utökas. Med hänsyn härtill föreslås, att 650 000 kr. upptages under anslaget för inköp och installation av en ny turbogenerator i utbyte mot en försliten sådan.

Strålskyddsförhållandena vid radiumhemmet och i synnerhet vid den gynekologiska avdelningen är otillfredsställande. Personalen löper f. n. risker att bli utsatt för alltför stora doser av radioaktivitet. Dessa förhållanden har försvårat behandlingen av patienterna och medfört ett mindre rationellt utnyttjande av radiumhemmets vårdresurser. Utrymmen för personalens vila och rekreation samt omklädnadsrum saknas i stor utsträckning. Dagrum och andra lokaler för uppegående patienter har likaledes varit för knappt tilltagna. Mot bakgrund härav har byggnadskommittén verkställt en undersökning av hur lokalförhållandena vid radiumhemmet skulle kunna förbättras, och på grundval av ett av kommittén framlagt lokalprogram har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén att utföra projektering av en om- och tillbyggnad av radiumhemmet.

Kommittén har nu lagt fram huvudritningar över ifrågavarande om- och tillbyggnad jämte kostnadsberäkningar. Enligt kommitténs förslag skulle klinikens nuvarande vårdavdelningar omdisponeras och det totala vårdplatsantalet utökas från f. n. 149 till 154. Det föreslagna platsantalet överensstämmer väl med regionvårdsutredningens beräkning av stockholmsregionens vårdplatsbehov, som angavs till cirka 150 platser. Om- och tillbyggnaden, som kommer att samordnas med uppförandet av en ny högvoltstation, för vilken medel dock icke äskas för nästa budgetår, föreslås

ske i etapper. Departementschefen har funnit förslaget vara ägnat att väsentligt förbättra arbetsförhållandena vid radiumhemmet och tillstyrker detsammias genomförande.

Kostnaderna för den första byggnadsetappen har kommittén uppskattat till 1 465 000 kr. Mot denna kostnadsberäkning har departementschefen ej funnit anledning till erinran. Med hänsyn till att byggnadsarbetena icke torde kunna påbörjas förrän tidigast i slutet av år 1962, anses en medelsanvisning om 700 000 kr. för ändamålet vara tillfyllest för nästa budgetår.

För provisoriskt iordningställande av vissa ledigblivna utrymmen inom sjukhuset för kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriets räkning har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 200 000 kr. Kommittén har nu under åberopande av att provisoriet synes bli av längre varaktighet än kommittén ursprungligen räknade med hemställt om anvisande av ytterligare 300 000 kr. för åstadkommande av nödvändig utrustning av ifrågavarande lokaler. Den definitiva förläggningen av laboratoriets lokaler utredes f. n. i samband med upprättandet av förslag till ny generalplan för karolinska sjukhuset. Departementschefen vill ej motsätta sig den begärda medelsanvisningen, som han funnit ofrånkomlig för att ge kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet de lokalresurser, den medicinska utvecklingen inom området kräver. Med hänsyn till de icke obetydliga investeringar som sålunda sker i lokalerna förutsättes emellertid, att karolinska sjukhusets generalplanedelegation noga prövar möjligheten av att låta laboratoriet även för framtiden kvarligga i ifrågavarande lokaler. Under anslaget anses böra beräknas 300 000 kr. för fortsatt utrustning av lokaler för kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet.

För kommitténs fortsatta arbete under nästa budgetår tillstyrkes en medelsanvisning om 100 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1962/63 skulle alltså utgöra 6 559 000 eller avrundat 6 560 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag i fråga om medelsanvisning för uppförande av centrallaboratorier med blodgivarcentral samt av nervkliniker ävensom utbyggnad av sjukhusets värmeanläggning avser ett fullföljande av byggnadsföretag, för vilka riksdagen tidigare anvisat medel, och kan av utskottet godtagas. I likhet med departementschefen anser sig utskottet dock kunna räkna med att viss del av den fortsatta medelsanvisningen för uppförandet av nervklinikerna icke skall slutligt stanna på statsverket.

De skäl, som av departementschefen anförts till stöd för begärd täckning av uppkomna merkostnader i fråga om utökningen av militärapotekets lokaler, synes utskottet bärande. Utskottet tillstyrker därför, att resterande medelsbehov för ifrågavarande byggnadsföretag bestrides på sätt departementschefen föreslagit.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det framlagda försla-

get till om- och tillbyggnad av radiumhemmet. Förslaget syftar främst till att förbättra de f. n. icke tillfredsställande strålskyddsförhållandena vid kliniken och är därför enligt utskottets mening ett projekt av mycket hög angelägenhetsgrad. Utskottet tillstyrker, att för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål anvisas 700 000 kr.

Vad i propositionen i övrigt föreslagits beträffande åtgärder för förbättring av kraftförsörjningen vid sjukhuset, iordningsställande av nya lokaler för kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet samt medel för byggnadskommitténs fortsatta arbete kan likaledes av utskottet godtagas.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 6 560 000 kr.

2:o) **Karolinska sjukhuset: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels medgiva, att en lineär accelerator må beställas för neurokirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset till ett värde av omkring 1 000 000 kr., att, såvitt på staten ankommer, gäldas tidigast under budgetåret 1963/64, dels medgiva, att utrustning till allergilaboratoriet vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 400 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1963/64, dels ock till Karolinska sjukhuset: Utrustning för budgetåret 1962/63 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 5 100 000 kr.

I årets statsverksproposition har departementschefen vid anmälan av karolinska sjukhusets omkostnadsanslag uttalat, att han ansåg sig böra tillstyrka en av direktionen för karolinska sjukhuset föreslagen uppdelning av kostnaderna för löpande underhåll och ersättningsanskaffningar, å ena, samt nyutrustning, å andra sidan, på skilda anslag. I överensstämmelse härmed beräknar departementschefen medel för nyinköp av utrustning till befintliga kliniker och avdelningar m. m. vid sjukhuset under förevarande anslag. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till 700 000 kr. Inom denna ram anses kunna rymmas viss utrustningsanskaffning i samband med ombyggnad och modernisering av äldre vårdavdelningar.

Vid sin anmälan i årets statsverksproposition av förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63 har chefen för finansdepartementet behandlat av direktionen framförda äskanden rörande asfaltering av vägar, omläggning av avloppsnätet samt anordnande av jouravdelning, intensivvårdavdelning, specialavdelning och provisorisk sterilisationscentral vid karolinska sjukhuset, vilka arbeten sammanlagt kostnadsberäknats till 1 594 000 kr. Han har därvid föreslagit, att ett belopp av tillhoppa

1 200 000 kr. anvisas för nämnda arbeten samt för upprustning av äldre vårdavdelningar, ävensom uttalat, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att inom angivna ram bestämma vilka arbeten, som skall utföras. Utan att ha tagit slutlig ställning till vilka av ifrågavarande arbeten, som bör komma till utförande, beräknar departementschefen för utrustning i samband med anordnande av nämnda avdelningar ett belopp av 200 000 kr.

Verksamheten vid de nya nervklinikerna å karolinska sjukhuset beräknas kunna igångsättas den 1 april 1963. Klinikerna kommer att omfatta 186 vårdplatser, varav enligt avtal Stockholms stad och Stockholms läns landsting skall disponera sammanlagt 85 allmänna vårdplatser. Ett ursprungligt förslag till inventarietrustning för nervklinikerna, som grundats på önskemål från vederbörande överläkare, har blivit föremål för upprepade bearbetningar i syfte att nedbringa kostnaderna. Det nu framlagda utrustningsprogrammet har av utrustningskommittén kostnadsberäknats till 8 316 000 kr. Detta belopp bör uppräknas på grund av den fr. o. m. den 1 januari 1962 genomförda höjningen av allmänna varuskatten, varför den totala utrustningskostnaden enligt förslaget bör uppskattas till 8 490 000 kr. Utanför programmet ligger kostnaderna för dels utrustning av vissa lokaler i den s. k. laboratorieflygeln, vilken utrustningsfråga är föremål för en ännu ej slutförd utredning, dels anskaffande av en lineär accelerator, avsedd för utnyttjande av strålkirurgisk operationsmetod vid stereotaktiska operationer av bl. a. Parkinsonism och vissa smärttillstånd.

Stockholms stads och Stockholms läns landstings representanter i utrustningskommittén har förklarat sig icke vilja binda sina respektive huvudmän vid ett utrustningsbidrag av ifrågavarande storleksordning. I likhet med dessa representanter har departementschefen icke kunnat undgå att finna kostnaderna för det framlagda utrustningsförslaget påfallande höga. Han har noga förhört sig om möjligheterna att ytterligare nedbringa desamma. Av vad kommittén anfört framgår att stor möda nedlagts på att åstadkomma besparingar. Departementschefen har också för egen del blivit övertygad om att den föreslagna utrustningsanskaffningen i stort sett är ofrånkomlig med hänsyn till omfattningen av den verksamhet vid nervklinikerna, som planerats redan vid byggnadernas dimensionering. Såväl klinikernas storlek som planeringen av verksamheten inom byggnaderna har tidigare accepterats av samtliga i finansieringen av byggnadsföretaget deltagande huvudmän. Man måste hålla i minnet, att det här är fråga om specialkliniker, vilka ställer stora krav på dyrbar utrustning, om verksamheten skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. Det är för övrigt med hänsyn till de svårigheter som uppstått i fråga om den neurokirurgiska vården på flera håll i landet av stor vikt att klinikerna erhåller bästa möjliga resurser.

Utrustningsprogrammets storlek och omfattning synes departementschefen likväl medge sådana marginaler att en viss begränsning av den angivna

totalkostnaden bör kunna vidtagas, utan att detta medför några allvarigare konsekvenser för den framtida verksamheten vid nervklinikerna. Departementschefen föreslår därför, att kostnaderna för utrustning av ifrågavarande kliniker — fränsett kostnaderna för utrustning av vissa lokaler inom den s. k. laboratorieflygeln och för lineär accelerator — reduceras med en halv milj. kr. till 8 000 000 kr., vilket motsvarar en utrustningskostnad per vårdplats av cirka 43 000 kr. Under ärendets beredning i inrikesdepartementet har representanter för staden och länet under hand förklarat sig beredda att tillstyrka en platskostnad av ungefärligen denna storleksordning. Departementschefen anser sig därför ha anledning räkna med att hans förslag kommer att godtagas av dessa huvudmän.

För utrustning av nervklinikerna har för innevarande budgetår anvisats 1 000 000 kr. För nästa budgetår förordas en fortsatt medelsanvisning för ändamålet av 3 200 000 kr.

De strålkirurgiska operationsmetoderna kan väntas få en utomordentligt stor betydelse inom neurokirurgin. Det är enligt departementschefens mening angeläget att i verksamheten vid åtminstone en högkvalificerad neurokirurgisk klinik få tillgång till apparatur för utförande av dylika operationer. Departementschefen tillstyrker därför, att den av kommittén föreslagna lineära acceleratoren inköpes. Apparaten i fråga avses bli placerad i radiumhemmets blivande högvoltstation, för vilket byggnadsföretag Kungl. Maj:t meddelat projekteringstillstånd. Enär leveranstiden för acceleratoren uppgår till minst ett år, torde det för nästa budgetår vara tillfyllest med ett beställningsbemyndigande. Det förordas alltså, att riksdagens medgivande utverkas att beställa ifrågavarande lineära accelerator för en beräknad kostnad av cirka 1 000 000 kr.

Kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet kommer att övertaga huvuddelen av de lokaler, vilka tidigare disponerats av kliniskt-kemiska och kliniskt-bakteriologiska centrallaboratorierna och som nu genom dessa laboratoriers inflyttning i sjukhusets nya laboratoriebyggnad blivit friställda. Kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet får därigenom ett välbehövligt lokaltillskott. Laboratoriets nuvarande utrustning är otillräcklig och motsvarar icke moderna krav. Den av utrustningskommittén föreslagna utrustningsanskaffningen för laboratoriet, vilken kostnadsberäknats till 1 910 000 kr., anses dock böra begränsas något. Den totala kostnadsramen för den aktuella engångsupprustningen bör enligt departementschefens mening ej få överstiga 1 700 000 kr. Med hänsyn till att lokalerna under nästa budgetår ej hinner tagas i anspråk i full utsträckning för centrallaboratoriets verksamhet, föreslås, att ett belopp av 1 000 000 kr. anvisas för ändamålet för budgetåret 1962/63.

Riksdagen har anvisat medel för uppförande av nya lokaler för allergilaboratoriet. Byggnadsarbetena torde icke kunna slutföras i sådan tid, att någon utrustningsanskaffning under budgetåret 1962/63 blir aktuell. Med hänsyn

till de långa leveranstiderna för viss apparatur anses däremot riksdagens medgivande böra utverkas för kommittén att under nästa budgetår beställa utrustning för laboratoriet till ett värde av högst 400 000 kr. Sagda utrustning torde under alla förhållanden komma att rymmas inom det blivande utrustningsprogrammet för laboratoriet.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle anslaget under nästa budgetår böra uppföras med 5 100 000 kr.

Utskottet. I sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 11, punkten 53, har utskottet förklarat sig icke ha något att erinra mot att kostnaderna för nyutrustning av befintliga kliniker överföres från karolinska sjukhusets omkostnadsanslag till dess utrustningsanslag. Vad departementschefen i nu förevarande sammanhang föreslagit i fråga om nyinköp av utrustning till befintliga kliniker och avdelningar m. m. ävensom beträffande utrustning i samband med anordnande av jour- och intensivvårdavdelningar m. m. kan av utskottet godtagas.

Det framlagda utrustningsprogrammet för de nya nervklinikerna vid sjukhuset har av Kungl. Maj:t reducerats med i runt tal en halv miljon kr. till 8 000 000 kr. Vad i angivna hänseende anförts och föreslagits från departementschefens sida har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

I likhet med departementschefen finner utskottet det angeläget, att neurokirurgiska kliniken får tillgång till apparatur för utförande av strålkirurgiska operationer. Utskottet tillstyrker därför det föreslagna bemyndigandet att under nästa budgetår beställa en lineär accelerator för en beräknad kostnad av omkring en miljon kr.

Riksdagen har för innevarande budgetår anvisat medel för iordningställande av vissa ledigblivna utrymmen inom sjukhuset för kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet. Utskottet har vidare under föregående punkt tillstyrkt anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande ändamål. I avslutning till dessa arbeten måste laboratoriets utrustning, som enligt vad departementschefen anfört är otillräcklig och icke motsvarar nutida krav, kompletteras och förbättras. I likhet med departementschefen anser utskottet emellertid att kostnaderna för den aktuella engångsutrustningen ej får överstiga 1 700 000 kr. Utskottet tillstyrker, att ett belopp av en miljon kr. anvisas för ändamålet för budgetåret 1962/63.

Utskottet har slutligen icke funnit anledning till erinran mot att utrustning till ett värde av högst 400 000 kr. beställes för sjukhusets allergilaboratorium, för vars utvidgning riksdagen tidigare anvisat medel.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att en lineär accelerator må beställas för neurokirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset till ett

värde av omkring 1 000 000 kr., att, såvitt på staten ankommer, gäldas tidigast under budgetåret 1963/64;

b) medgiva, att utrustning till allergilaboratoriet vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 400 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1963/64;

c) till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 5 100 000 kr.

3:o) **Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels medgiva, att utrustning till ny radioterapeutisk klinik vid akademiska sjukhuset i Uppsala samt till nytt elevbostadshus för Uppsala sjuksköterskehem sjuksköterskeskola må beställas till ett värde av högst 2 400 000 kr., att, såvitt på staten ankommer, gäldas tidigast under budgetåret 1963/64, dels ock till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala under inrikesdepartementets kapitalbudget, statens allmänna fastighetsfond, för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

Med undantag för uppförandet av den nya sjuksköterskeskolan innefattas samtliga de byggnadsåtgärder, för vilka medel äskas för nästa budgetår, i det mellan staten och Uppsala läns landsting träffade avtalet angående utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. (se prop. 1961: 79). Statens andel i anläggningskostnaderna för dessa byggnadsobjekt uppgår — på ett undantag när — till 40 procent av totalkostnaderna.

För vidtagande av erforderliga förberedande arbeten föreslår departementschefen för nästa budgetår en medelsanvisning om 296 000 kr.

Den nya medicinkliniken vid sjukhuset beräknas kunna tagas i bruk hösten 1962. Hittills har staten och landstinget för angivna ändamål anvisat tillhoppa 7 500 000 kr. Då kliniken kostnadsberäknats till 7 930 000 kr., erfordras sålunda ytterligare 430 000 kr., varav på staten faller 172 000 kr.

För innevarande budgetår har anvisats 800 000 kr. för fortsatt projektering och påbörjande av byggnadsarbetena för del av den s. k. centrallängan (B 3), flygel för klinisk fysiologi (B 2), flygel för servering m. m. (B 4) samt viss ombyggnad av kvinnokliniken. För ifrågavarande byggnadsföretag föreslås för nästa budgetår en fortsatt medelsanvisning av 2 520 000 kr. I detta belopp har även inräknats medel för fortsatt projektering av centrallängan (B 1). Denna byggnadsdel avses inrymma bl. a. intagningsavdelning, kirurgpoliklinik, röntgendiagnostiska avdelningar och laboratorier samt forskningslaboratorier. Delen B 1 utgör en fortsättning på B 3 och skall sammanbinda flygeln B 2 med nuvarande kirurgbyggnaden (A 9). Denna sammanbyggnad förutsätter vissa ombyggnadsarbeten inom A 9, vilka lämpligen bör komma till utförande under nästa budgetår. Sistberörda ar-

beten samt vissa andra ändringsåtgärder inom kirurgbyggnaden — bl. a. installation av ny telefonväxel och av rörpostanläggning — har kostnadsberäknats till sammanlagt 1 060 000 kr. Förslagen har ej givit departementschefen anledning till erinran, varför han tillstyrker, att för nästa budgetår av staten anvisas 320 000 kr. för ändamålet.

Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande har enligt Kungl. Maj:ts uppdrag låtit utföra projektering av ombyggnad av den gamla medicinkliniken för att bereda provisoriska lokaler för bl. a. dermatologisk klinik och ögonklinik. Den nuvarande ögonkliniken måste nämligen framdeles rivas för att bereda plats åt en i generalplanen för sjukhuset ingående nybyggnad för specialkirurgi. För dermatologiska kliniken, som f. n. tillsammans med sjukhusets neurologiska klinik är inrymd i den s. k. E-paviljongen, krävs ytterligare vårdplatser såväl för undervisningen som för att tillgodose uppsalaregionens sjukvårdsbehov. Genom att dermatologin flyttas till gamla medicinkliniken, kan dess vårdplatsantal ökas från nuvarande 25 till 50, vilket överensstämmer med det i propositionen 1960: 159 beräknade platsbehovet på regionplanet. Ombyggnaden av medicinkliniken, som inskränkts till vad som oundgängligen erfordras för att den dermatologiska och oftalmiatrika verksamheten övergångsvis skall kunna bedrivas under tillfredsställande förhållanden, har kostnadsberäknats till 700 000 kr. Det framlagda ombyggnadsförslaget har icke givit departementschefen anledning till erinran, och han föreslår att för ändamålet för nästa budgetår anvisas 192 000 kr.

Av samma skäl som nyss åberopats för dermatologins del krävs jämväl en kraftig utökning av neurologiska klinikens vårdplatser. Detta behov kan tillgodoses genom ianspråktagande av dermatologiska klinikens nuvarande lokaler i E-paviljongen. Några ombyggnadsåtgärder har icke ansetts erforderliga härför.

I förenämnda avtal mellan staten och landstinget angående akademiska sjukhusets utbyggande ingår »tillbyggnad för ytterligare plastikkirurgi, käkcentral och centraltandpoliklinik, radioterapi och radiofysik». I sjukhusets ursprungligen enbart för otia tri avsedda öronklinik är inrymd en plastikkirurgisk klinik med 35 vårdplatser. Uppsalaregionens vårdplatsbehov inom ifrågavarande specialitet motsvarar emellertid cirka 65 platser. Den byggnad, vari centraltandpoliklinikens lokaler f. n. är inrymda, måste rivas inom ett fåtal år för att ge plats åt en ny vårdavdelningsflygel. Med hänsyn till poliklinikens behov av samarbete med bl. a. specialister inom öron-, näs- och halssjukdomar har kommittén funnit, att centraltandpolikliniken lämpligen bör förläggas till öronkliniken. Kommittén har vidare föreslagit, att i anslutning till centraltandpolikliniken även anordnas lokaler för käkortopedi och i övrigt de särskilda utrymmen, som samarbetet mellan olika specialister inom den s. k. käkcentralen kräver. Foniatri, som hittills betraktats som en del av öron-, näs- och halsklinikens verksamhet, har av

kommittén föreslagits få ställning som självständig specialitet men bli lokalmässigt anknuten till öronkliniken och plastikkirurgiska kliniken. För egen del anser departementschefen, att foniatrin bör beredas sådana lokalmässiga resurser, att specialiteten får möjligheter att utvecklas på tillfredsställande sätt. För enheten ifråga har dock ej beräknats någon egen vårdavdelning.

Radioterapeutiska kliniken, som disponerar 24 vårdplatser inom sjukhuset, har f. n. mycket otillfredsställande arbetsförhållanden. Det är angeläget för såväl sjukvården som läkarutbildningen att denna specialitet erhåller tidsenliga lokaler och modern utrustning. Kommittén har med hänsyn till regionens vårdplatsbehov samt till undervisningens och forskningens krav ansett cirka 90 platser utgöra en lämplig avvägning av vårdplatsantalet för en ny radioterapeutisk klinik. I anslutning till den radioterapeutiska kliniken högvoltstation har planerats isotoplaboratorium och lokaler för medicinsk radiofysik, innefattande vissa forskningsutrymmen.

Med utgångspunkt från angivna utbyggnadsbehov framlade kommittén i januari 1961 program för en tillbyggnad av öronkliniken och nybyggnad för radioterapi, vilka byggnadsobjekt — exklusive ombyggnadsarbeten inom öronkliniken — preliminärt kostnadsberäknades till sammanlagt cirka 17 750 000 kr. Genom beslut den 23 mars 1961 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommittén att på grundval av de framlagda programhandlingarna utföra projektering och verkställa kostnadsberäkning avseende ifrågavarande byggnadsföretag.

Kommittén har nu lagt fram resultatet av den hittills bedrivna projekteringen, varav framgår att kommittén valt att lösa byggnadsfrågan så att byggnaderna koncentreras till en sammanhängande enhet. Kommittén föreslår sålunda, att den radioterapeutiska kliniken förenas med öronkliniken och dess tillbyggnad för plastikkirurgi och centraltandpoliklinik genom en byggnadskropp, till vilken vissa gemensamma serviceavdelningar centraliseras. En för blocket gemensam postoperativ avdelning och intensivvårdsavdelning föreslås inrättad. Vidare upptages — utöver lokaler för forskning inom radiofysik — även vissa utrymmen för radiobiologisk forskning. Byggnadsförslaget innefattar vidare en ny föreläsningssal med 75 sittplatser, närmast avsedd för undervisningen i plastikkirurgi, radioterapi och epidemiologi m. m. Kommittén avser att under nästa budgetår fortsätta projekteringen av det nya blocket och beräknar, att kostnaderna härför skall komma att uppgå till 2 000 000 kr.

De framlagda ritningarna beträffande ifrågavarande byggnadsobjekt har i huvudsak tillstyrkts av remissmyndigheterna. Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande har dock ifrågasatt en omarbetning av planlösningen inom vissa våningsplan, varigenom en besparing i våningsyta skulle kunna vinnas. För egen del har departementschefen funnit behovet av ifrågavarande nya eller utökade enheter väl underbyggt. Det föreslagna vårdplatsantalet för de i det blivande blocket ingående specialklinikerna

överensstämmer i huvudsak med de i propositionen 1960: 159 angivna riktlinjerna för regionsjukvårdens utbyggande och har därför icke givit anledning till erinran. Den koncentrerade planlösningen av byggnadsprojektet synes departementschefen innebära driftsekonomiska fördelar men medför självfallet komplicerade arkitektoniska problem genom den erforderliga sammanfogningen av ett flertal byggnadskroppar med olika höjd, längd och bredd till ett gemensamt block.

Med hänsyn till radioterapeutiska klinikers uppgifter för forskningen har departementschefen funnit det ofrånkomligt, att vissa forskningsresurser ges i anslutning till den kliniska radiofysiken och isotoplaboratoriet. Enär de tilltänkta lokalerna för radiobiologisk forskning blir av begränsad omfattning, anser han sig även — ehuru med viss tvekan — kunna godtaga kommitténs förslag härutinnan. Emellertid betonas, att ifrågasatt forskning utrymmen endast bör betraktas som komplement till den kliniska verksamheten och ej bör få ställning som självständiga institutioner.

Vad kommittén anfört har övertygat departementschefen om behovet av en ny föreläsningssal inom det blivande komplexet. Sammanfattningsvis anser han sig således kunna tillstyrka, att de framlagda ritningarna lägges till grund för den fortsatta projekteringen. Kommittén bör därvid pröva den av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande ifrågasatta omarbetningen. Departementschefen föreslår i enlighet med kommitténs hemställan, att staten för nästa budgetår för den fortsatta projekteringen av ifrågasatt byggnadsföretag anvisar 800 000 kr.

På uppdrag av Kungl. Maj:t har kommittén påbörjat projektering av en ny infektionsklinik vid sjukhuset. Genom uppförandet av ifrågasatt klinik kan det nuvarande epidemisjukhuset i Uppsala frigöras för långtidsvård. Enligt av kommittén framlagda preliminära ritningar skall kliniken förläggas till en fristående byggnad med en byggnadsdel för vårdavdelningar och en för mottagnings- och behandlings- samt undervisningslokaler. Vårdplatsantalet uppgår till 74, vilket innebär en ökning med 14 i förhållande till den i generalplanen för sjukhusets utbyggande angivna storleken. Det nuvarande epidemisjukhuset har 100 platser. Svårigheterna att bedöma vårdplatsbehovet för infektionssjukdomar och epidemiologiska sjukdomar är uppenbara. Utvecklingen har emellertid visat, att åtskilliga epidemisjukhus i landet har för många platser i förhållande till vårdbehovet och därigenom icke kunnat utnyttjas rationellt. Departementschefen finner det därför angeläget, att nya infektionskliniker icke överdimensioneras. Å andra sidan bör man hålla i minnet att gränsdragningen mellan infektionssjukdomar och andra sjukdomar är flytande. Inordnandet av infektionsklinikerna i en stor sjukhusorganisation måste vidare medföra ett betydligt mer rationellt och flexibelt utnyttjande än om kliniken hade en isolerad ställning. Vid dimensioneringen av en klinik har man även att taga hänsyn till behovet av att erhålla lämpligt avvägda vårdenheter. Kommittén har

räknat med en observationsavdelning och två vårdavdelningar. En minskning av antalet vårdenheter synes icke kunna komma ifråga. Mot bakgrund av det anförda och med beaktande av den av kommittén förebragta utredningen i frågan anser departementschefen sig kunna godtaga den av kommittén föreslagna dimensioneringen av den nya infektionskliniken. Som kommittén framhållit bör kliniken uppföras snarast möjligt på grund av dess betydelse för såväl sjukvården som undervisningen och forskningen. Under förutsättning att riksdagen icke har något att invända däremot, föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva kommitténs slutliga byggnadsförslag och — om förslaget icke föranleder några erinringar — medgiva, att byggnadsarbetena får igångsättas under nästa budgetår. Det föreslås, att för ändamålet anvisas 320 000 kr.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle under nästa budgetår statliga medel till ett belopp av 4 620 000 kr. stå till förfogande för vidtagande av sådana förberedande åtgärder och byggnadsarbeten, som omfattas av den reviderade generalplanen för sjukhuset.

Kommittén har härutöver lagt fram förslag till vissa ombyggnadsarbeten inom psykiatriska kliniken för en sammanlagd kostnad av 500 000 kr. Arbetena avser dels iordningställande av den tidigare barnavdelningens lokaler för vuxenpsykiatri, dels anordnande av motionshall samt utbyte av klinikens f. n. gallerförsedda fönster m. m., dels ock klinikens försecnde med rörpostanläggning. De föreslagna åtgärderna har lämnats utan erinran av remissmyndigheterna. Då ett realiserande av förslaget skulle medföra en synnerligen önskvärd förbättring av klinikens nuvarande arbetsförhållanden, har departementschefen ej heller för egen del något att invända mot åtgärderna. Enär kliniken icke omfattas av det med regionlandstingen träffade avtalet angående samarbete beträffande regionsjukvård vid akademiska sjukhuset bör staten svara för 70 procent av kostnaderna för ombyggnaden av nämnda klinik. Departementschefen tillstyrker således för nästa budgetår en medelsanvisning för ändamålet om 350 000 kr.

Den nuvarande sjuksköterskeskolan, som ligger inom sjukhusområdet, är otillräcklig och otidsenlig. Visserligen har — i samband med att elevintaget nyligen utökats från 70 till 110 elever per år — vissa provisoriska undervisningslokaler och elevbostäder uppförts vid skolan, men behovet av moderna undervisningslokaler och ytterligare elevbostäder är långt ifrån täckt. Det bör framhållas, att endast en mindre del av de befintliga bostäderna är enkelrum, något som numera är standard vid nya sjuksköterskeskolor. Kommittén har funnit, att en tillbyggnad till den befintliga skolbyggnaden alltför mycket skulle inkräkta på det begränsade sjukhusområdet och ändock inte erbjuda någon fullgod lösning. Med hänsyn härtill har kommittén funnit en förläggning utanför sjukhusets område nödvändig och har därvid föreslagit, att sjuksköterskeskolan för sin nybyggnad skulle få

disponera den staten tillhöriga tomten nr 2 i kv. Haubitsen, belägen norr om försvarets läroverk på det s. k. Artillerifältet. Härigenom skulle den nuvarande skolbyggnaden kunna friställas för vissa akuta lokalbehov vid sjukhuset.

Kommittén har nu lagt fram förslag till ny sjuksköterskeskola, bestående av tre byggnader, nämligen en för undervisningslokaler m. m., en för bostäder åt 118 elever, hobbyrum, samlingslokaler m. m. samt en för bostäder åt 246 elever. Uppförandet av den nya skolan föreslås ske i två etapper, varvid till den första etappen hänförts den större av elevbostadsbyggnaderna. Kostnaden för denna byggnad, som beräknas kunna påbörjas hösten 1962 och för vilken byggnadstiden angivits till cirka ett år, uppskattar kommittén till i runt tal 4 miljoner kr.

Behovet av en nybyggnad för sjuksköterskeskolan finner departementschefen väl dokumenterat. Mot den föreslagna utformningen av ifrågavarande byggnadsprojekt i stort och av det mer i detalj utarbetade förslaget till ett elevbostadshus med 246 elevrum har han icke funnit anledning till erinran. Kostnaderna för uppförandet av sistnämnda bostadshus har byggnadsstyrelsen emellertid uppskattat till 4 500 000 kr., vilket är 500 000 kr. mer än vad kommittén angivit. Det av byggnadsstyrelsen angivna beloppet bör tagas till utgångspunkt för ställningstagandet till förslaget. Enär de framlagda ritningarna över bostadshuset synes departementschefen väl ägnade att läggas till grund för detaljplaneringen av byggnadsföretaget och med hänsyn till angelägenheten av att sjukhuset utan dröjsmål förses med ytterligare elevbostäder, anser han sig böra tillstyrka, att ifrågavarande projekt kommer till utförande med början under nästa budgetår.

Enligt gällande avtal mellan staten och landstinget angående samarbete för drift av sjuksköterskeskolan har staten att bidra med 55 procent och landstinget med 45 procent av kostnaderna för täckande av uppkommande driftunderskott vid skolan. Som kommittén anfört synes en liknande kostnadsfördelning skälig ifråga om uppförandet av den nya sjuksköterskeskolan. Landstinget har vid ett nyligen avhållit urtima möte för sin del godkänt ifrågavarande kostnadsfördelning. Enär medelsbehovet för nästa budgetår av kommittén angivits till 2 milj. kr., föreslår departementschefen därför en medelsanvisning av $(2\,000\,000 \times 0,55)$ 1 100 000 kr.

För bestridande av kostnaderna för allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet samt för de statliga representanterna i kommittén beräknas för nästa budgetår 180 000 kr. resp. 50 000 kr. eller tillhoppa 230 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra 6 300 000 kr. Det förordas, att inom denna kostnadsram, i den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest finnes lämpligt, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medels-

disposition för visst ändamål må ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

Kommittén har slutligen hemställt om bemyndigande att beställa utrustning för dels den nya radioterapeutiska kliniken till ett värde av högst 2 200 000 kr., dels det nya bostadshuset för sjuksköterskeelever till ett värde av högst 200 000 kr. Med hänsyn till den långa leveranstiden för i synnerhet radioterapeutisk apparatur och enär ifrågavarande beställningsbemyndiganden under alla förhållanden måste anses ligga inom ramen för kommande utrustningsprogram, anser departementschefen sig — mot bakgrund av sitt ställningstagande till ifrågavarande byggnadsförslag — böra tillstyrka kommitténs hemställan i denna del. Riksdagens medgivande bör således utverkas att beställa sagda utrustning till ett sammanlagt värde av högst 2 400 000 kr., att — i vad avser den på staten fallande delen av kostnaden, högst 990 000 kr. — gäldas tidigast under budgetåret 1963/64.

Utskottet. Med undantag för uppförandet av den nya sjuksköterskeskolan innefattas samtliga i förevarande sammanhang föreslagna byggnadsåtgärder i det av riksdagen godkända avtalet med Uppsala läns landsting angående utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala. Kungl. Maj:ts förslag i fråga om uppförande av ny medicinklinik samt av delar av den s. k. centrallängan avser ett fullföljande av byggnadsföretag, för vilka riksdagen tidigare anvisat medel, och kan av utskottet godtagas.

Det framlagda förslaget till om- och tillbyggnad av öronkliniken samt nybyggnad för radioterapeutisk klinik har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet anser det ändamålsenligt att berörda byggnadsfråga lösts så att byggnaderna koncentreras till en sammanhängande enhet. I likhet med departementschefen finner utskottet det angeläget betona, att föreslagna forskningsutrymmen inom radioterapeutiska kliniken icke får ställning som självständiga institutioner. Utskottet har ej heller haft något att invända mot vad departementschefen anfört i fråga om det framlagda preliminära förslaget till ny infektionsklinik. Det bör således få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva det slutliga byggnadsförslaget, varjämte Kungl. Maj:t i förekommande fall bör äga medgiva, att byggnadsarbetena får igångsättas under nästa budgetår.

Vad departementschefen anfört rörande behovet av nya lokaler för sjuksköterskeskolan synes utskottet övertygande. Den föreslagna förläggningen av erforderliga nybyggnader för skolan till en tomt på det s. k. Artillerifältet anser sig utskottet vidare kunna godtaga, liksom även av departementschefen framlagt förslag till fördelning mellan staten och landstinget av kostnaderna för den nya sjuksköterskeskolan. Såsom en första etapp av ifrågavarande nybyggnad föreslås uppförandet av ett elevbostadshus med 246 elevrum. Vad departementschefen härutinnan anfört har icke givit ut-

skottet anledning till erinran. För nästa budgetår bör för ändamålet anvisas 1 100 000 kr.

Vad i propositionen i övrigt föreslagits beträffande nya byggnadsföretag vid sjukhuset samt kostnaderna för allmänna utredningar och byggnadskommitténs egen verksamhet kan likaledes av utskottet godtagas. Utskottet är vidare berett att tillstyrka av Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang förordade beställningsbemyndiganden för nästa budgetår.

Med tillstyrkande jämväl i övrigt av vad departementschefen anfört och föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att utrustning till ny radioterapeutisk klinik vid akademiska sjukhuset i Uppsala samt till nytt elevbo-stadshus för Uppsala sjuksköterskehems sjuksköterskeskola må beställas till ett värde av högst 2 400 000 kr., att, såvitt på staten ankommer, gäldas tidigast under budgetåret 1963/64;

b) till *Utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala* å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

4:o) Avtal angående lasarettet i Lund m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat godkänna avtal med Malmöhus läns landsting angående dels lasarettet i Lund, dels de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund, dels ock seminarietomten i Lund.

I propositionen redovisas följande mellan 1959 års statliga kommission för förhandlingar om medicinsk undervisning i Lund och Malmö samt delegerade för Malmöhus läns landsting villkorligt slutna avtal, nämligen *dels* avtal angående lasarettet i Lund, *dels* avtal om de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund, *dels ock* avtal angående seminarietomten i Lund. Angående avtalstexterna torde få hänvisas till propositionen, sid. 37—42, 50—52 samt 53—54.

Departementschefen uttalar, att lasarettet i Lund alltsedan dess tillkomst under senare delen av 1700-talet tjänat som en medicinsk utbildningsanstalt. Trots detta är den statliga bidragsgivningen till lasarettet ännu ej generellt avtalsreglerad vad gäller byggnads- och utrustningsbidrag. Bidragsnormerna grundas till betydande delar på hävd. Det har därför framstått som mycket angeläget att i ett avtal samordna bestämmelserna för den statliga bidragsgivningen. Riksdagens beslut i anledning av propositionen 1960: 159 med förslag till vissa riktlinjer för regionsjukvårdens utbyg-

gande m. m. har gjort en generell reglering av avtalsförhållandena beträffande lasarettet i Lund än mer påkallad.

Under senare år har från såväl statens som de kommunala sjukvårdshuvudmännens sida eftersträvat att få till stånd så likformiga och enhetliga villkor som möjligt i avtal om upplåtelse av kommunala sjukvårdsinrättningar för undervisning och forskning. Bakom denna strävan har legal tanken att det i och för sig saknas anledning att tillämpa olika bidragsprinciper gentemot skilda huvudmän, när samtliga avtal på ifrågavarande område måste vila på den allmänt vedertagna grundsatsen, att statens bidragsgivning bör begränsas till att avse ersättning för de merkostnader som uppstår för sjukvårdshuvudmännen till följd av undervisnings- och forskningsverksamheten. Att det kan vara förenat med betydande svårigheter att urskilja och definiera dessa merkostnader förändrar inte riktigheten av den angivna principen som sådan.

De under de senaste åren mellan staten och de kommunala huvudmännen träffade överenskommelserna på ifrågavarande område har utan tvekan medfört ett närmande till det sålunda uppställda målet. Fortfarande förekommer emellertid betydande skiljaktigheter mellan de olika avtalen. Att så är fallet får tillskrivas historiska förhållanden, hänsynstagande till tidigare överenskommelser eller andra särskilda omständigheter, vilka avtalsparterna haft att beakta vid avtalens ingående.

Med undantag för det år 1961 träffade avtalet med Stockholms stad angående upplåtelse av S:t Görans sjukhus för undervisning och forskning har samtliga under senare år ingångna avtal på området en gemensam giltighetstid. Avtalen utlöper nämligen — om uppsägning dessförinnan sker — år 1970. Utgångspunkten för de nya samordnade förhandlingar, som då torde komma att upptagas, bör vara att åstadkomma full samstämmighet ifråga om normerna för statens bidragsgivning. Även S:t Görans-avtalet, som utlöper med utgången av år 1976, innehåller för övrigt en klausul som förpliktigar staden att delta i dylika förhandlingar under pågående avtalsperiod.

Det är mot denna allmänna bakgrund man får se det av förhandlingskommissionen nu framlagda förslaget till avtal om lasarettet i Lund (läkarutbildningsavtalet). Kommissionen har vid de förda förhandlingarna strävat efter att få till stånd ett avtal som i så stor utsträckning som möjligt ansluter sig till 1959 års avtal om upplåtelse av Göteborgs stads sjukhus för medicinsk undervisning och forskning. I de delar detta syfte uppnåtts har en väsentlig förändring inträtt i förhållande till nu gällande bidragsvillkor beträffande lasarettet i Lund. I fråga om såväl utrustnings- som driftbidragen innebär avtalet vissa eftergifter från statens sida. Staten skall således enligt avtalet generellt erlägga ett 25-procentigt bidrag till utrustningskostnaderna — med undantag för viss speciell forskningsutrustning, för vilken staten har att erlägga hela kostnaden. Hittills har staten

regelmässigt erlagt 50 procent av kostnaderna för röntgenutrustning, varjämte bidrag utgått med 25 procent av kostnaderna för utrustning av viss del av centralblocket vid lasarettet och av observationspaviljongen vid epidemisjukhuset. I övrigt har bidrag icke utgått för annan utrustning än sådan avsedd enbart för forskning. Vad gäller driftbidraget innehåller det nya avtalet en maximeringsregel av innebörd att den för lasarettet fastställda vårddagkostnaden, på vilken ifrågavarande bidrag beräknas, icke må överstiga medeldagkostnaden *vid rikets undervisningssjukhus*, förhöjd med 10 procent. Enligt nu gällande avtal får däremot lasarettets vårddagkostnad icke överstiga motsvarande kostnad *för samtliga lasarett i riket*, förhöjd med 10 procent. Den nya maximeringsregeln medför således en icke oväsentlig höjning av driftbidraget. Även beräkningen av pensionskostnaderna blir övergångsvis oförmånligare för staten enligt föreliggande avtalsförslag.

Beträffande statens byggnadsbidrag till lasarettet i Lund har kommissionen likaledes i princip uppnått överensstämmelse med Göteborgsavtalet. Ifrågavarande bidrag skall sålunda utgöra 25 procent av de verkliga byggnadskostnaderna. Med hänsyn främst till 1951 års markbytesavtal med landstinget, enligt vilket staten har att erlægga 50 procent av kostnaderna för sådana sjukhusbyggnader, som uppföres på norra lasarettområdet, i den mån dessa ersätter byggnader på södra lasarettområdet, samt till riksdagens år 1952 fattade principbeslut, att staten skall erlægga 50 procent av kostnaderna för uppförande av ett centralblock vid lasarettet, har kommissionen ansett sig därutöver böra acceptera ett särskilt 15-procentigt bidrag till uppförandet av vissa särskilt angivna byggnadsföretag. Kommissionen uttalar i detta sammanhang, att bidragets särskilda natur föranleder, att det skall betraktas såsom bidrag till kostnaderna för anläggningar, avsedda för s. k. länsspecialiteter, och därför i sin helhet tillgodoföras Malmöhus läns landsting. Härutöver har kommissionen, såsom en eftergift för uppnående av ett avtal, ansett sig nödsakad att godtaga landstingets krav på ett engångsbidrag om 500 000 kr. för vissa av landstinget till största delen redan utförda smärre byggnadsföretag, vilka sammanlagt kostnadsberäknats till minst 1,1 miljon kr. Ur statens synpunkt får den träffade överenskommelsen i vad den avser byggnadsbidraget likväl anses innebära en förbättring i jämförelse med hittills tillämpad hälftindelningsregel.

Det framlagda avtalet har godtagits av remissmyndigheterna. För egen del finner departementschefen avtalsförslaget innebära ett betydelsefullt steg mot en enhetlig reglering av den statliga bidragsgivningen till de kommunala undervisningssjukhusen. Trots att avtalet i vissa hänseenden medför försämrade villkor för staten i förhållande till nuläget finner departementschefen angivna omständigheter vara så betydelsefulla, att han är beredd att tillstyrka avtalsförslagens godkännande. Därvid har även beaktats, att avtalet i väsentliga delar överensstämmer med det av chefen för ecklesiastik-

departementet i propositionen 1962: 104 framlagda förslaget till avtal med Västerbottens läns landsting om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m. De särbestämmelser i fråga om byggnadsbidragen, som kommissionen nödgats acceptera, måste betraktas som en ofrånkomlig konsekvens av tidigare gjorda utfästelser från statens sida. Departementschefen understryker att dessa särbestämmelser, ehuru de har betydande räckvidd, uteslutande avser vissa bestämda byggnadsobjekt och att de sålunda icke i framtiden blir tillämpliga på andra byggnadsföretag.

I detta sammanhang uttalar departementschefen sin tillfredsställelse över att frågan om hur kostnaderna för i 9 § berörda särskilda överläkararvoden och tilläggsförmåner slutligt skall fördelas mellan parterna erhållit motsvarande lösning som för Göteborgs stad tillhöriga sjukhus, genom att sjukvårdshuvudmannen helt skall svara för dessa ersättningar. Departementschefen finner detta vara en i sak riktig lösning.

Departementschefen övergår därefter till att diskutera vissa detaljer i avtalet. Vad departementschefen härutinnan anför framgår av propositionen sid. 61—62.

Enligt det mellan staten och Malmöhus läns landsting år 1928 träffade avtalet angående psykiatriska kliniken vid lasarettet i Lund svarar landstinget för driften av den staten tillhöriga kliniken mot att staten erlägger driftkostnadsersättning till landstinget motsvarande de verkliga driftkostnaderna, dock med viss maximering. I avtalet meddelas även bestämmelser om intagning och utskrivning av patienter från kliniken med iakttagande av de former, som fastställts för statens mentalsjukhus. Avtalet har av Kungl. Maj:t uppsagts att upphöra att gälla med utgången av år 1966. I propositionen 1960: 159 uttalades, att bl. a. de psykiatriska klinikerna i Uppsala och Lund borde inordnas i sjukhusorganisationen inom respektive sjukvårdsområden. Genom det nu framlagda avtalet om de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund har denna fråga lösts för Lunds vidkommande. Avtalsparterna har emellertid överenskommit att den påkallade omorganisationen skall ske först från den 1 januari 1970. Redan fr. o. m. år 1967 skall emellertid den statliga driftkostnadsersättningen successivt minska. Nu gällande speciella intagningsformer vid kliniken skall vidare omedelbart upphöra att gälla. Vad sålunda överenskommits anser departementschefen sig kunna godtaga.

Frågan om uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet har underställts riksdagen i propositionerna 1957: 104, 1958: 87 och 1960: 147. De i föreliggande avtal intagna bestämmelserna angående fördelningen mellan staten och landstinget av anläggnings- och driftkostnaderna för ifrågavarande klinik överensstämmer principiellt med av riksdagen tidigare godkända grunder och har således icke givit departementschefen anledning till erinran.

I propositionen 1960: 147 redovisades även ett av byggnadsstyrelsen

framlagt reviderat förslag till uppförande av den planerade barnpsykiatriska kliniken. Kostnaden för anläggningen uppskattades därvid av byggnadsstyrelsen preliminärt till cirka 2 300 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1959.

Till nu föreliggande avtalsförslag har fogats nya ritningar över projektet. Byggnadsstyrelsen har i sitt yttrande över avtalet redogjort för de ändringar, som vidtagits i klinikens utformning i förhållande till det i nämnda proposition redovisade programmet. Totalvolymen är i stort sett oförändrad, men en tidigare planerad envåningsflygel har omdisponerats och ändrats till en flygelbyggnad med två våningar. Detta möjliggör en önskvärd koncentration av bebyggelsen inom det begränsade disponibla markutrymmet. En utökning har dock skett såtillvida att fritidslokaler för manlig ungdom kunnat inrymmas i byggnaden. Kostnaden för anläggningen, inklusive kulvert till centralblocket, uppskattas av byggnadsstyrelsen till 3 100 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960. I förhållande till tidigare kostnadsberäkning innebär detta en väsentligt stegrad kostnad för byggnadsföretaget. Denna torde till viss del sammanhånga med den tidigare kostnadsberäkningens allenast preliminära natur. Enligt vad inhämtats har förutom den allmänna kostnadsfördyring, som skett under tiden den 1 juli 1959—den 1 juli 1960, även vissa förut ej medräknade kostnader för anläggande av kulvertförbindelse med lasarettets centralblock och ökade kostnader för de tillkommande fritidslokalerna inverkat på kostnadsberäkningen. En viss fördyring synes slutligen också ha inträtt i fråga om VVS-anläggningarna enligt det nya förslaget.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och när den föreslagna programändringen ur flera synpunkter innebär en påtaglig förbättring, finner departementschefen sig trots de väsentligt ökade kostnaderna för projektet böra godtaga förslaget till nybyggnaden för den barnpsykiatriska kliniken med den utformning den erhållit genom ifrågasvarande avtalsförslag. Departementschefen understryker starkt angelägenheten av att byggnadsföretaget kommer till utförande snarast möjligt.

Byggnadsstyrelsen har riktat viss erinran mot utformningen av avtalet angående seminarietomten i Lund. De av byggnadsstyrelsen framförda synpunkterna är i och för sig förståeliga. Departementschefen finner dock ingen anledning att ifrågasätta någon ändring av avtalet i denna del.

Sammanfattningsvis anser departementschefen sig således kunna tillstyrka, att förenämnda tre avtal godkännes. Skulle smärre jämkningar av eller tillägg till avtalsbestämmelserna senare erfordras, förutsättes, att riksdagens samtycke därtill icke skall behöva inhämtas.

Utskottet. I sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 11, punkten 58, uttalade utskottet med anledning av väckta motioner med hemställan

om utredning av villkor och normer för statsbidrag till icke statliga undervisningssjukhus, att utskottet delade den uppfattning som kommit till uttryck i motionerna, nämligen angelägenheten av enhetliga normer för ifrågasvarande bidragsgivning. Utskottet erinrade om att gällande avtal på området föredro delvis ganska stora skiljaktigheter sinsemellan. Detta berodde såväl på historiska förhållanden som på de särskilda omständigheter, som hade förelegat vid avtalens ingående. Sakligt sett kunde det enligt utskottets uppfattning icke numera finnas någon hållbar motivering för att sagda statliga bidrag skulle utgå efter olika normer, i all synnerhet sedan riksdagen fattat beslut om rikets indelning i regioner för den specialiserade kroppssjukvården, varigenom även andra landsting, än de till vilka undervisningssjukhusen hör, blev ekonomiska medintressenter i dessa sjukhus.

Det nu framlagda avtalet med Malmöhus läns landsting angående lasarettet i Lund innebär enligt vad departementschefen anfört ett betydelsefullt steg mot en enhetlig reglering av den statliga bidragsgivningen till de kommunala undervisningssjukhusen. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av vad utskottet sålunda uttalat anser sig utskottet, trots att avtalet i vissa hänseenden medför försämrade villkor för staten i förhållande till nuläget, böra tillstyrka avtalets godkännande. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 144 likaledes tillstyrkt godkännande av ett i propositionen nr 104 framlagt preliminärt avtal med Västerbottens läns landsting om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m., vilket avtal i väsentliga delar överensstämmer med avtalet angående lasarettet i Lund.

De preliminära avtalen om de psykiatriska och barnpsykiatriska kliniker i Lund samt angående seminarietomten i Lund har icke givit utskottet anledning till erinran. I likhet med departementschefen vill utskottet starkt understryka angelägenheten av att den nya barnpsykiatriska kliniken kommer till utförande snarast möjligt.

Då departementschefen förutsätter, att endast smärre jämkningar i eller tillägg till nu ifrågasvarande avtal skall kunna ske utan att riksdagens samtycke behöver inhämtas, har utskottet inte funnit anledning till erinran mot att bemyndigande härtill lämnas.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1962 förordat godkänna avtal med Malmöhus läns landsting angående lasarettet i Lund;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1962 förordat god-

känna avtal med Malmöhus läns landsting angående de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1962 förordat godkänna avtal med Malmöhus läns landsting angående seminarietomten i Lund.

5:o) Bidrag till lasarettet i Lund. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels medgiva, att det i riksstaten för innevarande budgetår under elfte huvudtiteln upptagna reservationsanslaget till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. må för budgetåret 1962/63 disponeras på sätt departementschefen förordat, dels ock till Bidrag till lasarettet i Lund för nämnda budgetår under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11 300 000 kr.

I riksstaten för innevarande budgetår har under elfte huvudtiteln upptagits dels ett förslagsanslag till Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund å 3 000 000 kr., dels ett reservationsanslag till Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund å 111 000 kr., dels ett förslagsanslag till Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund å 2 500 000 kr., dels ock ett reservationsanslag till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. å 3 220 000 kr. I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t förordat, att medel för de ändamål, som tillgodoses genom anlitan­de av nämnda anslag, fr. o. m. budgetåret 1962/63 anvisas under ett gemensamt förslagsanslag med benämningen Bidrag till lasarettet i Lund.

De under sistnämnda anslag gjorda beräkningarna av statens drift-, utrustnings- och byggnadsbidrag för nästa budgetår till lasarettet i Lund m. m. grundar sig — såvitt avser tiden efter den 30 juni 1962 — på de nya avtal, för vilka under föregående punkt redogjorts.

Medicinalstyrelsen har på grundval av hittills gällande avtalsregler beräknat det statliga driftbidraget till lasarettet i Lund för nästa budgetår till 3 200 000 kr. samt driftkostnadsersättningen för psykiatriska kliniken till 2 700 000 kr. Ifrågavarande bidrag avser kostnaderna under kalenderåret 1962. I 12 § avtalet om lasarettet i Lund (läkarutbildningsavtalet) föreskrives emellertid, att driftbidraget skall av staten erläggas månadsvis i efterskott i form av utbetalningar à conto på visst närmare angivet sätt. Enär det i riksstaten för innevarande budgetår beräknade driftbidraget avser kalenderåret 1961, medan i överensstämmelse med angivna avtalsrum driftkostnadsberäkningarna i fortsättningen kommer att gälla en med budgetåret sammanfallande tidsperiod, bör under förevarande anslag för nästa budgetår övergångsvis upptagas ett driftbidrag avseende dels

första hälften av kalenderåret 1962 (enligt reglerna i 1943 års driftbidragsavtal), dels tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963 (enligt de nya avtalsbestämmelserna). I avtalet om de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna finns inget mot 12 § läkarutbildningsavtalet svarande stadgande, men enligt vad kommissionen uppgivit har landstinget förutsatt, att utbetalning à conto skall kunna ske även beträffande statens ersättning för ifrågasvarande kliniker. Med hänsyn till lämpligheten av enhetliga regler för utbetalning av statsbidragen förordar departementschefen den av landstinget förutsatta anordningen.

Fremst till följd av ändrad maximeringsregel samt nya bestämmelser för beräkning av pensionskostnaderna kommer statens driftbidrag till lasarettet enligt det nya avtalet att bli icke oväsentligt högre än tidigare. Med utgångspunkt från de nya avtalsreglerna och de nyss angivna grunderna för anslagsberäkningen för nästa budgetår uppskattas statens driftbidrag till lasarettet i Lund avseende tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963 till 5 500 000 kr.

Driftkostnadsersättningen för psykiatriska kliniken, vilken likaledes till följd av de i det nya avtalet ändrade grunderna för beräkningen av pensionskostnaderna måste uppräknas i förhållande till den av medicinalstyrelsen framlagda kalkylen, bör upptagas med ett belopp av 4 500 000 kr. Denna beräkning avser samma tidsperiod — ett och ett halvt år — som legat till grund för uppskattningen av driftbidraget till lasarettet i Lund.

I fråga om det statliga utrustningsbidraget har — enligt vad kommissionen därom anfört — förhandlingsparterna förutsatt, att den nyanskaffning av utrustning, som sker under kalenderåret 1962, skall till hälften anses gälla årets första sex månader och till hälften det andra halvåret. För den senare delen skall statligt utrustningsbidrag enligt 4 § läkarutbildningsavtalet utgå med 25 procent. Under hand har inhämtats, att den röntgenutrustning, för vars anskaffande lasarettsdirektionen äskat ett bidrag med halva kostnaden eller med i runt tal 75 000 kr., till större delen inköpts redan under år 1961. För denna del synes statligt bidrag med 50 procent böra utgå. För den återstående, under innevarande år anskaffade röntgenutrustningen skall däremot icke utgå särskilt statligt bidrag enligt hittillsvarande praxis, utan den mellan parterna träffade överenskommelsen bör i stället tillämpas på utrustningsanskaffningen. Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande har i allt väsentligt godtagit den föreslagna utrustningsanskaffningen som sådan.

På grundval av från landstinget och nämnden under hand inhämtade upplysningar beräknas det statliga utrustningsbidraget för nästa budgetår till sammanlagt 600 000 kr. En viss osäkerhet måste dock anses vidlåda denna beräkning. Departementschefen har räknat med att — förutom löpande utrustningsanskaffning för befintliga kliniker m. m. — även mer omfattande

nyutrustning av nytillkommande kliniker eller anläggningar kan bli aktuell under denna tid.

Departementschefen övergår därefter till att behandla framlagda byggnadsförslag och till frågan om storleken av det statliga byggnadsbidraget för nästa budgetår. Av de byggnadsåtgärder, för vilka lasarettsdirektionen äskat medel, är ombyggnadsarbetena inom lungkliniken och thoraxkliniken samt inom hudkliniken upptagna i den till läkarutbildningsavtalet fogade bilagan A och berättigar således till ett bidrag på 40 procent. För anordnande av omklädnadsrum m. m. inom medicinska kliniken bör staten däremot — såsom kommissionen uttalat — endast bidra enligt läkarutbildningsavtalets huvudregel eller med 25 procent av kostnaderna. Ifrågavarande tre byggnadsåtgärder, som till vissa delar redan blivit utförda, har — i och för statsbidrags utgående — tillstyrkts av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande. I fråga om lungkliniken har nämnden dock förutsatt, att viss av centrala sjukvårdsberedningen föreslagen vårdplatsminskning genomföres. För egen del ansluter departementschefen sig i detta avseende till vad nämnden anfört.

Samtliga de byggnadsprojekt, som redovisats i de av förvaltningsutskottet gjorda framställningarna, omfattas av nyssnämnda bilaga A. Staten har således att bidra till byggnadskostnaderna med 40 procent under förutsättning, att projekten antingen redan godkänts av statsmakterna eller ock i enlighet med 15 § läkarutbildningsavtalet godkännes i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver. Vad gäller centralblocket erinras om att Kungl. Maj:t i överensstämmelse med av riksdagen givet bemyndigande (se prop. 1960: 71; SU 1960: 123; rskr. 1960: 299) genom beslut den 21 april 1961 godkänt, att en första deletapp av block E inom ifrågavarande centralblock — omfattande flyglarna Eb, Ec och Ed — finge utföras i huvudsaklig överensstämmelse med av Malmöhus läns landstings förvaltningsutskott företedda ritningar. Arbetena, som för ifrågavarande deletapp enligt numera träffade entreprenadavtal kostnadsberäknas till 13 300 000 kr., har påbörjats under hösten 1961.

För uppförande av nybyggnad för centraltvätteriet har riksdagen hittills anvisat 1 500 000 kr. Vid anmälan av förevarande byggnadsfråga i propositionen 1961: 79 anförde departementschefen, att angelägenheten av projektets snara realiserande medförde, att han ansåg sig böra biträda av förvaltningsutskottet gjord hemställan om anvisande av medel för företagets fortsättande, trots att definitivt byggnadsprogram då ej förelåg och frågan om statens slutliga andel i kostnaderna stod öppen. Departementschefen förklarade sig ha för avsikt att så snart sig göra lät underställa riksdagen det definitiva byggnadsprogrammet och framlägga förslag i kostnadsfördelningsfrågan. Som nyss anförts har sistnämnda spörsmål lösts i det nu framlagda, av departementschefen tillstyrkta förslaget till avtal angående lasa-

rettet i Lund. Av förenämnda bilaga A till avtalet framgår vidare, att statens bidrag skall beräknas på $\frac{10}{14}$ av den totala kostnaden, som enligt under hösten 1961 framlagda beräkningar kommer att uppgå till 8 000 000 kr. Försvarets fabriksstyrelse svarar för uppförandet av nybyggnaden, vilken enligt nu redovisade definitiva ritningar kommer att omfatta tre våningsplan jämte en mindre fjärde våning. Anläggningen får en kapacitet av 14 ton tvättgodis per dag, varav 10 ton beräknas motsvara lasarettets behov. Byggnadsföretaget, som påbörjats hösten 1961, har icke föranlett någon erinran från departementschefens sida.

Departementschefen har intet att invända mot att de föreslagna ändrings- och kompletteringsåtgärderna inom kulvertsystemets delar 3—7 kommer till utförande. Som byggnadsstyrelsen anfört bör dock behovet av föreslagna utbyten av vissa kondensvattencisterner m. m. ytterligare utredas. Kostnaderna för angivna åtgärder har beräknats till 807 000 kr.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört är departementschefen f. n. icke beredd att taga ställning till av förvaltningsutskottet föreslagen installation av oljeeldning vid ångkraftverket. Det förutsättes, att frågan prövas ytterligare. I detta sammanhang understrykes angelägenheten av att värmeanläggningens kapacitet i första hand reserveras för lasarettets, universitetets och så långt det är möjligt även andra statliga institutioners behov.

Förvaltningsutskottet har lagt fram förslag till tillbyggnad för radiologiska kliniken i fem våningar jämte källarvåning, i vilken viss högvoltapparat avses bli placerad. I tillbyggnaden skall vidare förläggas bl. a. en avdelning för klinisk radiofysik samt en ny vårdavdelning med cirka 20 vårdplatser. De totala byggnadskostnaderna beräknas till 4 041 000 kr.

Radiologiska kliniken är otvivelaktigt i stort behov av utökade lokaler icke minst för att kunna hysa den kvalificerade specialapparat en modern centralanstalt för radioterapi kräver. Departementschefen har därför icke något att invända mot den planerade utvidgningen som sådan. Det föreslagna vårdplatstillskottet, vilket skulle öka klinikens totala vårdplatsantal till 100, anser departementschefen sig även med hänsyn till vissa överväganden som gjorts inom centrala regionvårdsnämnden böra godtaga. Beträffande de framlagda ritningarna över tillbyggnaden har vissa erinringar framställts av centrala sjukvårdsberedningen och nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande samt, i vad avser strålskyddsförhållanden, av radiofysiska institutionen i Stockholm. Nämnden har vidare verkställt en viss överarbetning av ritningsförslaget i vad avser högvoltstationen i källarplanet. Härigenom har inom ramen för tillbyggnadens totalvolym vissa ytterligare rumsytor utvunnits. Enligt vad departementschefen inhämtat har landstinget ännu icke tagit ställning till nämndens ändringsförslag men avser att i möjligaste mån beakta detsamma. Under förutsättning att så sker och att övriga av ifrågavarande myndigheter föreslagna förbättringar noggrant prövas, är departementschefen beredd att tillstyrka

statligt bidrag för byggnadsprojektet i fråga. Den gjorda kostnadsberäkningen har icke givit remissmyndigheterna anledning till erinran. Även för egen del godtager departementschefen densamma.

I propositionen 1959: 95 förordades, att staten skulle bidra med hälften av de till 3 916 000 kr. beräknade kostnaderna för anordnande av en ny observationspaviljong — inrymmande bl. a. undervisningslokaler — och för installation av vissa hissar i dåvarande epidemisjukhuset, numera infektionskliniken vid lasarettet i Lund. Riksdagen biföll förslaget och anvisade för ändamålet 1 500 000 kr. Byggnadsprojektet har ännu ej realiserats. Förslag har nu i stället framlagts om att samtliga äldre, till infektionskliniken hörande vårdbyggnader skall ersättas av en helt ny klinikbyggnad, vilket skulle medföra betydande fördelar såväl ur vård- och driftsynpunkt som med hänsyn till behovet av ett effektivt utnyttjande av markområdet. Den planerade nybyggnaden, som kostnadsberäknats till 9 200 000 kr., är av en helt annan storleksordning än den tidigare beslutade observationspaviljongen. Det blivande vårdplatsantalet, som tidigare planerats till 116, har begränsats till 90, vilket måste hälsas med tillfredsställelse mot bakgrund av den överdimensionering av epidemivården som otvivelaktigt förekommit på flera håll i landet. I likhet med nämnden finner departementschefen mycket vägande skäl tala för uppförandet i ett sammanhang av en helt ny infektionsklinik, och departementschefen är i princip beredd att ge projektet sitt stöd. Emellertid framgår det — såsom remissmyndigheterna påpekat — av det framlagda ritningsförslaget, att vissa utrymmen blivit mycket rikligt tilltagna. Departementschefen har vidare funnit den beräknade kostnaden för projektet hög. I jämförelse med den preliminärt uppskattade kostnaden för uppförandet av ny infektionsklinik vid akademiska sjukhuset i Uppsala framstår nu ifrågavarande byggnadsprojekt som påfallande dyrbart. Till följd härav anser departementschefen sig icke f. n. kunna tillstyrka statligt byggnadsbidrag på grundval av föreliggande ritningar och föreslår, att ritningarna överarbetas i kostnadsbesparande syfte, varefter de borde få underställas Kungl. Maj:ts prövning i enlighet med 15 § läkarutbildningsavtalet. Med hänsyn till angelägenheten för såväl undervisningen som sjukvården av att nybyggnaden kommer till stånd snarast möjligt, utgår departementschefen dock från att ifrågavarande omprövning sker så skyndsamt, att något väsentligt dröjsmål med projektets realiserande icke skall behöva uppstå.

I sin kommentar till de framlagda avtalen beträffande lasarettet i Lund har förhandlingskommissionen även redogjort för avtalens ekonomiska konsekvenser för staten. Härav framgår att riksdagen för i bilaga A till läkarutbildningsavtalet upptagna projekt redan anvisat 25 miljoner kr., varav vid avtalets ikraftträdande den 1 juli 1962 sammanlagt cirka 19,5 miljoner kr. beräknas ha blivit utbetalade. Eftersom statens bidrag för ifrågavarande, redan utförda arbeten enligt 40-procentregeln endast mot-

svarar något över 17,5 miljoner kr., skulle staten således vid nämnda tidpunkt ha ett tillgodohavande hos landstinget på närmare två miljoner kr. Såsom framgår av 7 § andra stycket läkarutbildningsavtalet skall dylikt överskjutande belopp få avdragas å bidragsbelopp, som staten har att efter den 30 juni 1962 erlægga för andra arbeten. Med beaktande härav och med ledning av från landstinget inhämtade uppgifter om byggnadsprogrammet fram till den 1 juli 1963 har kommissionen sökt beräkna anslagsbehovet för budgetåret 1962/63. Under förutsättning att medel från det senast för innevarande budgetår upptagna reservationsanslaget till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. får utbetalas för i förenämnda bilaga A upptagna projekt, beräknar kommissionen att här ifrågakvarande förslagsanslag belastas med högst en miljon kr. för utbetalning av byggnadsbidrag.

Den av kommissionen föreslagna metoden för avräkning av statens överskjutande byggnadsbidrag synes departementschefen riktig och lämplig. Under hand har inhämtats, att landstinget är berett att acceptera densamma. Departementschefens ställningstaganden till i det föregående behandlade byggnadsobjekt torde dock få antagas medföra ett något lägre medelsbehov för byggnadsarbeten under budgetåret 1962/63 än det kommissionen räknat med. Mot bakgrund av det anförda föreslår departementschefen, att riksdagens medgivande utverkas att förenämnda reservationsanslag till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. får — oavsett tidigare dispositionsbeslut — för budgetåret 1962/63 disponeras för utbetalning av statsbidrag för i bilaga A till läkarutbildningsavtalet upptagna, ej avslutade byggnadsobjekt. Under förevarande anslag beräknas statens byggnadsbidrag till 700 000 kr., i vilket belopp även inräknats det engångsbidrag om 500 000 kr., vilket enligt 23 § andra stycket läkarutbildningsavtalet skall senast den 30 juni 1963 utbetalas till landstinget.

Vid bifall till vad departementschefen nu anført och föreslagit skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med 11 300 000 kr.

Utskottet. De under förevarande anslag av departementschefen gjorda beräkningarna av statens drift-, utrustnings- och byggnadsbidrag till lasarettet i Lund m. m. grundar sig — såvitt avser tiden efter den 30 juni 1962 — på de nya avtal angående lasarettet i Lund respektive de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund, vilka utskottet under föregående punkt tillstyrkt, och har icke givit utskottet anledning till erinran. Under hänvisning härtill får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att det i riksstaten för innevarande budgetår under elfte huvudtiteln upptagna reservationsanslaget till

Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. må för budgetåret 1962/63 disponeras på sätt departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1962 förordat;

b) till *Bidrag till lasarettet i Lund* för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11 300 000 kr.

6:o) *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kr.

7:o) *Bidrag till lasarettet i Umeå.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till *Bidrag till lasarettet i Umeå* för budgetåret 1962/63 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 200 000 kr.

I riksstaten för innevarande budgetår har under elfte huvudtiteln upptagits dels ett förslagsanslag till *Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå* å 2 000 000 kr., dels ock ett reservationsanslag till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå* m. m. å 4 470 000 kr. I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t förordat, att medel för de ändamål, som tillgodoses genom anlitande av förenämnda båda anslag, fr. o. m. budgetåret 1962/63 anvisas under ett gemensamt förslagsanslag med benämningen *Bidrag till lasarettet i Umeå*.

I propositionen 1962:104 har Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet för godkännande underställt riksdagen bl. a. ett mellan kommissionen för förhandlingar om högre utbildning i Umeå, å svenska statens vägnar, samt för Västerbottens läns landsting särskilt utsedda förhandlingsdelegerade, å landstingets vägnar, träffat avtal om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m. Avtalet, som bl. a. ersätter 1958 års avtal angående inrättande av en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m. (se proposition 1957:188), föreslås träda i kraft den 1 juli 1962. Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till förenämnda proposition 1962:104.

De av departementschefen i det följande gjorda beräkningarna av statens drift-, utrustnings- och byggnadsbidrag för nästa budgetår till lasarettet i Umeå m. m. grundar sig på — såvitt avser tiden efter den 30 juni 1962 — de nya avtalsbestämmelserna.

Enligt av lasarettet hösten 1961 lämnade uppgifter kan det statliga

driftbidraget för budgetåret 1962/63 enligt 1958 års avtal beräknas till 2 450 000 kr. Beräkningen avser landstingets kostnader för sjukhusdriften under kalenderåret 1962. I det nya avtalet föreskrivs emellertid i 42 § andra stycket, att driftbidraget skall av staten erläggas månadsvis i efterskott i form av utbetalningar à conto på visst närmare angivet sätt. Enär det i riksstaten för innevarande budgetår beräknade driftbidraget till lasarettet avser kalenderåret 1961, medan driftkostnadsberäkningarna i överensstämmelse med angivna avtalsrum i fortsättningen kommer att avse en med budgetåret sammanfallande tidsperiod, bör under förevarande anslag för nästa budgetår övergångsvis upptagas ett driftbidrag avseende dels första hälften av kalenderåret 1962 (enligt reglerna i 1958 års avtal), dels tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963 (enligt det nya avtalet). Ikraftträdandet av det nya avtalet medför icke någon påtaglig förändring av det statliga driftbidragets storlek. Med utgångspunkt från de lämnade uppgifterna uppskattas statens driftbidrag för nästa budgetår till lasarettet i Umeå avseende tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963 till 3 700 000 kr.

Från nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande har under hand inhämtats uppgifter rörande den beräknade storleken av statens utrustnings- och byggnadsbidrag under anslaget för budgetåret 1962/63.

Särskilda utrustningsbidrag till landstinget har tidigare ej belastat anslag under elfte huvudtiteln utan har — i den begränsade utsträckning de förekommit — i sin helhet bestridits från anslag under åttonde huvudtiteln. Enligt det nya avtalet har reglerna rörande den statliga bidragsgivningen för utrustningskostnader förändrats och anslutits till motsvarande bestämmelser i Göteborgs- och Malmöavtalen. Staten skall således för utrustning, som efter den 30 juni 1962 anskaffas till för utbildning och forskning ianspråktagen klinik etc. och ej avser ersättande av kasserad utrustning, erlægga utrustningsbidrag med 25 procent av de verkliga kostnaderna. Avtalsparterna har förutsatt, att den nyanskaffning av utrustning, som sker under kalenderåret 1962, skall till hälften anses gälla årets första sex månader och till hälften det andra halvåret. För den senare delen skall bidrag utgå med 25 procent. Departementschefen föreslår, att kostnaderna för statliga utrustningsbidrag i fortsättningen bestrides från förslagsanslaget till Bidrag till lasarettet i Umeå. Nämnden har för budgetåret 1962/63 räknat med — förutom kompletteringsanskaffningar till befintliga kliniker — nyutrustning av ny köksbyggnad samt administrationslokaler. Enligt 49 § punkten 3 i det nya avtalet skall vidare — utan hinder av tidpunkten för anskaffningen — statligt bidrag utgå med 25 procent av kostnaden för utrustning av de nya lokaler, som tillförts radio-terapeutiska kliniken genom företagen om- och tillbyggnad. Nämnden har beräknat det sammanlagda utrustningsbidraget för här berörda ändamål till i runt tal 740 000 kr. Mot denna uppskattning av bidragsbeloppets storlek har departementschefen icke något att invända.

I det nya avtalet — 6 och 23 §§ samt 49 § punkt 2 — ges föreskrifter rörande statligt byggnadsbidrag till pågående utbyggnad av lokaler för en fullständig tandläkarhögskola samt tandtekniker- och tandsköterskeskolor i Umeå. Med ledning av nämndens uppgifter rörande beräknad byggnadstakt och medelsåtgång kan statens bidrag till kostnaderna för utbyggnaden av tandläkarhögskolan m. m. intill den 1 juli 1963 uppskattas till 2 340 000 kr. Med hänsyn till tandläkarhögskolans lokala anknytning till lasarettet i Umeå och den nödvändiga samordningen av byggnadsföretag såväl för denna högskola som för medicinska högskolan anses det statliga byggnadsbidraget lämpligen bära bestridas från förevarande anslag.

Utbyggnaden av den medicinska högskolan enligt den i proposition 1957: 188 intagna planen för tillgodoseende av lokalbehovet för Umeå lasarett och sagda högskola fortskrider. För ändamålet har från förenämnda reservationsanslag till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m. anvisats tillhoppa 9 613 000 kr. Bidragsreglerna har i det nya avtalet ändrats i förhållande till i 1958 års avtal intagna föreskrifter. Med undantag för radioterapeutiska kliniken och en kulvert (se 49 §) har de nya reglerna icke givits tillbakaverkande kraft. För byggnad eller byggnadsdel, som påbörjas efter den 30 juni 1962 och som tages i anspråk för utbildnings- och forskningsändamål, skall statligt byggnadsbidrag enligt 14 § det nya avtalet utgå med 25 procent av de verkliga kostnaderna. För vissa ombyggnadsarbeten, som erfordras i anledning av den patologiska institutionens ianspråktagande av vissa av rättsläkarstationens lokaler, skall dock staten enligt avtalets 49 § punkt 2 slutligt svara för hela kostnaden. Nämnden har från angivna utgångspunkter beräknat, att det statliga bidraget för hela utbyggnaden av lasarettet och medicinska högskolan — med undantag för de byggnadsobjekt, för vilka medel anvisas från anslag under åttonde huvudtiteln — för tiden intill den 1 juli 1963 kommer att uppgå till 10 045 000 kr. Med avräkning av för ändamålet tidigare anvisade medel bör således under förevarande anslag upptagas ett byggnadsbidrag för nästa budgetår om (10 045 000 — 9 613 000) 432 000 eller avrundat 430 000 kr.

Hela anslaget föreslås uppfört med i runt tal 7 200 000 kr.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 144 tillstyrkt i propositionen nr 104 framlagt preliminärt avtal med Västerbottens läns landsting om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m. De av departementschefen under förevarande anslag gjorda beräkningarna av statens drift-, utrustnings- och byggnadsbidrag till lasarettet i Umeå och tandläkarhögskolan därstädes grundar sig — såvitt avser tiden efter den 30 juni 1962 — på sagda avtal och har icke givit utskottet anledning till erinran. Med hänsyn härtill får

utskottet med godtagande av den gjorda anslagsberäkningen jämväl i övrigt hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till lasarettet i Umeå* för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 200 000 kr.

Stockholm den 18 maj 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Ivar Johansson, Axel Johannes Andersson, Per Jacobsson, Rikard Svensson, Bengtson, fru Wallentheim, herrar Birke, Bertil Petersson, Bengt Gustavsson, Källqvist och Manne Olsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Karlsson i Olofström, Almgren, fröken Elmén, herr Nilsson i Göingegården, fru Lewén-Eliasson, herrar Arvidson, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Uddevalla, Andersson i Knäred, Kellgren, Gustafsson i Kårby, Blomkvist och Nelander.